

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	563
Land:	Afghanistan
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Afghanistan: Sikkerhedsrelaterede forhold
Udgivet:	8. april 2015
Optaget på baggrundsmaterialet:	13.maj 2015

Temanotat

Afghanistan: Sikkerhetsrelaterte forhold

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2015

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

2014 was marked by two large transitions in Afghanistan. After a lengthy and disputed election process, Ashraf Ghani was sworn in as the new President and Abdullah Abdullah as the Chief Executive Officer at the end of September. Six months later there is still no cabinet in place, and the political uncertainty largely remains.

At the end of December 2014, NATO finalized its 13 years long ISAF mission. The Afghan security forces (ANSF) have the sole responsibility throughout the country. The withdrawal of international forces led to a power vacuum. The ANSF controls the large population centers; provincial capitals and district centers, in addition to main supply routes. A steadily more fragmented armed opposition has gained terrain in rural areas. There is an increase in ground engagement between the conflicting parties, and civilian casualties are rising.

SAMMENDRAG

Det var i 2014 to store transisjonsprosesser i Afghanistan. Etter en lang og omdiskutert valgprosess ble Ashraf Ghani i september innsatt som landets president og Abdullah Abduallah som «Chief Executive Officer». Et halvt år etter utnevnelsen er regjeringen fortsatt ikke på plass, og den politiske usikkerheten er stor.

Den 31. desember 2014 avsluttet NATO sitt 13 år lange ISAF-bidrag. Afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF) har overtatt ansvaret for sikkerheten i hele landet. Som følge av tilbaketrekkingen av de internasjonale soldatene, har det oppstått et maktvakuum i deler av landet. Myndighetene har kontroll over de store byene, provins- og distriktssentre samt hovedveiene. Opprørerne har vunnet terreng i rurale strøk, men fremstår samtidig mer fragmentert enn tidligere. Det er økning i omfanget av direkte kamper mellom partene i konflikten og i antallet sivile drept og skadet som følge av konfliktrelatert vold.

INNHold

1. Innledning	5
2. Politisk utvikling	5
2.1 Presidentvalg	5
2.2 Politisk avtale	6
2.3 Håp om endring	6
2.4 Fred og forsoning	7
3. Sikkerhetsstyrkene	7
3.1 Nye avtaler for internasjonal militær tilstedeværelse	7
3.2 Afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF)	9
3.2.1 Lojalitet	10
3.2.2 Frafall fra ANSF	11
3.2.3 Finansiering	11
4. Opprøret	11
4.1 Aktører	11
4.2 Mobiliseringsgrunnlag	12
4.3 Taliban – struktur og strategi	13
4.4 Rekruttering	14
4.5 Situasjonen for sivile	14
5. Konfliktens utvikling	15
5.1 Konfliktintensitet	16
5.2 Konfliktmønster	17
5.3 Sivile tap	18
5.4 Utsatte grupper	18
6. Sikkerhetssituasjonen	20
6.1 Regional oversikt	20
6.2 De store byene	22
6.2.1 Kabul	22
6.2.2 Jalalabad	24
6.2.3 Mazar-i Sharif	24
6.2.4 Herat by	25
6.3 Veisikkerhet	26
7. Referanser	28

1. INNLEDNING

Dette notatet tar sikte på å belyse situasjonen for sivile afghanere i lys av to viktige transisjonsprosesser: presidentvalget og tilbaketrekkingen av internasjonale styrker.

Notatet er utarbeidet på bakgrunn av innspill fra Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda i forkant av en informasjonsinnhentingsreise til Kabul i november 2014. Notatet har ikke til hensikt å belyse alle sider og aspekter ved situasjonen, men forsøker å belyse temaer som er av særlig relevans for utlendingsforvaltningen.

Informasjonen som presenteres, er i all hovedsak innhentet under informasjonsinnhentingsreisen til Kabul. Kildene utgjør et bredt spekter, fra nasjonale og internasjonale NGO-er, nasjonale menneskerettighetsorganisasjoner og tenketanker, internasjonale organisasjoner og representanter fra diplomatiet. Med utgangspunkt i det faktum at det er afghanerne selv som har best tilgang til informasjon om hva som skjer lokalt, forsøkte delegasjonen i størst mulig grad å møte nasjonalt ansatte afghanere i de ulike organisasjonene. Samtalepartnerne samtykket i at informasjonen de ga videreformidles, men ønsket samtidig at informasjonen ikke skal kunne spores tilbake til dem. Kildene er derfor gitt anonymitet. I tillegg bygger notatet på åpen og offentlig tilgjengelig skriftlig informasjon.

2. POLITISK UTVIKLING

2.1 PRESIDENTVALG

Det var presidentvalg i Afghanistan 5. april 2014. Det ble rapportert om relativt få sikkerhetshendelser på selve valgdagen. Ingen av kandidatene fikk rent flertall. To av dem gikk videre til valgrunde nummer to, som ble avholdt 14. juni med kandidatene Abdullah Abdullah og Ashraf Ghani.

Det er rapportert om betydelig fusk i alle faser av valgprosessen, men de internasjonale observatørene er enige om at det antagelig er riktig at ingen av kandidatene i første valgomgang fikk mer enn halvparten av stemmene og at de to kandidatene som gikk videre, hadde en klar ledelse på de øvrige kandidatene (EU EAT 2014). Omfanget av fusket er uklart, og anslagene over antallet falske stemmer varierer fra omlag åtte hundre tusen til to millioner. Ifølge en diplomatisk kilde dreier fusket seg hovedsakelig om *ballot stuffing*¹ (samtale november 2014).

Kulturelle forhold kan i et vestlig perspektiv bidra til å skape mistanke om fusk. I en kollektivistisk orientert kultur vil det ofte være familiegruppen eller lokalsamfunn som tar beslutningen om hvilken kandidat som best ivaretar gruppens interesser. Det er ikke uvanlig at grupper forhandler med de forskjellige kandidatene om sine interesser og stemmer i blokk for den som lover å støtte dem. I slike tilfeller vil en

¹ "Ballot stuffing" foregår ved at én person avgir mer enn én stemme, for eksempel ved at denne personen avgir stemme for stemmeberettigete som ikke møtte opp ved valget, eller ved å avgi stemme for personer som er døde eller som ikke eksisterer.

kandidat kunne få tilnærmet hundre prosent av stemmene i et område (samtale tenketank Kabul, november 2014).

En nasjonal tenketank (november 2014) hadde opplysninger som pekte i retning av at pashtunerne i sør og øst mobiliserte i andre valgongang. Også kvinner ble oppfordret til å bruke stemmeretten, og det ble arrangert transport til stemmelokalene. Som eksempel ble provinsen Khost nevnt, der antallet personer som deltok i valget, tilnærmet doblet seg fra første til andre valgongang. Mange som aldri hadde brukt stemmeretten før, deltok i valget, men manglet kunnskap om hvordan de kunne avgi stemme. Dette kan forklare det høye antallet ugyldige stemmer i enkelte områder.

Kilden mente at det var viktig for Taliban at Ghani, som pashtuner, vant valget. Mens det i forkant av første valgongang var massive trusler fra opprørsgruppen, endret dette seg i andre valgongang. Selv om Taliban offisielt ikke støttet valget, kan det ha blitt inngått avtaler lokalt (samtale tenketank Kabul, november 2014).

2.2 POLITISK AVTALE

Dato for kunngjøring av valgresultatet ble stadig utsatt. En diplomatisk kilde (november 2014) hevdet at mange var bekymret for en alvorlig politisk krise og at det demokratiske prosjektet skulle rakne. Anklager om valgfusk og det faktum at ingen av kandidatene erkjente nederlaget, førte til at om lag åtte millioner stemmer ble gjennomgått på nytt.

Den uavklarte politiske situasjonen førte til et maktvakuum og stor usikkerhet. Viktige organer var politisk lammet i og med at en operativ politisk ledelse og administrasjon ikke var på plass. Som konsekvens av dette stoppet også økonomien opp, de statlige inntektene sviktet, det var få investeringer og omfattende kapitalflukt til utlandet (diplomatisk kilde Kabul, november 2014).

Det internasjonale samfunnet, med FN og USAs utenriksminister John Kerry i spissen, spilte en viktig rolle i å få på plass avtalen mellom de to kandidatene. Etter lange forhandlinger ble det i september inngått en politisk avtale mellom Ashraf Ghani og Abdullah Abdullah. De to ble innsatt som henholdsvis president og «Chief Executive Officer²».

Utnevnelsen av regjeringsmedlemmene lot vente på seg. Forhandlingene om regjeringens sammensetning og hvilken kompetanse som skulle tillegges avgjørende vekt, er åpenbart svært komplisert. Målet om at regjeringen, eller i hvert fall de viktigste postene som innenriksminister, finansminister og utenriksminister skulle være på plass før London-konferansen tidlig i desember 2014, ble ikke nådd.

I januar ble åtte ministre utnevnt og godkjent av parlamentet. I mars 2015 var fortsatt bare en tredel av ministrene på plass, og den politiske usikkerheten fortsetter.

2.3 HÅP OM ENDRING

Samtalepartnerne var samstemte (november 2014) i at den nyutnevnte presidenten gir håp om en bedre framtid for landet. Ghanis viktigste egenskap er at han ikke er korrupt. Han ble beskrevet som en klok, hardtarbeidende mann med gode hensikter, en mann som stiller store krav til seg selv og andre. En kilde mente at det er en fordel

² En type statsminister.

at Ghani ikke har spilt en rolle i afghansk politikk tidligere. Han assosieres ikke med noen av partene i konflikten som har «blod på hendene».

Flere kilder mente at president Ghani etter utnevnelsen har gjort og sagt det riktige, både i afghanernes og det internasjonale samfunnets øyne og ører. Han legger vekt på fred og forsoning, godt styresett og verdiskapning. Kort tid etter utnevnelsen besøkte han en skole, en viktig symbolsk handling for å understreke viktigheten av skolegang. Deretter besøkte han et sykehus, nettopp for å fremheve betydningen av helsetjenester. Det er åpenbart at Ghani har høye ambisjoner, men det ble av mange påpekt av han har sterke motkrefter. Likevel viste en nasjonal tenketank til et afghansk ordtak om at når våren er god, blir avlingen god (november 2014).

2.4 FRED OG FORSONING

President Ghani gir uttrykk for at han ønsker nasjonal forsoning og fred med Taliban. En lokal organisasjon mente at aktørene i konflikten har erkjent at militær seier er utenfor rekkevidde for alle parter (samtale tenketank Kabul, november 2014).

For å berede grunnen for forhandlinger og varig fred har Ghani brukt de første månedene i sin presidentperiode til å skape tillit og styrke relasjonen til Pakistan og Kina. Han har besøkt begge landene, i tillegg til Saudi-Arabia og De forente arabiske emirater. Til sammenligning hadde han verken besøkt USA eller europeiske land før slutten av mars 2015. Han har nedtonet kontakten med India for å styrke relasjonen til Pakistan. Det er bred oppfatning om at Pakistan har en nøkkelrolle i å få på plass en varig fredsløsning i Afghanistan. Flere kilder pekte på at det ser ut til å være et bedre klima mellom de to landene enn på lenge.

Fredsrådet, *High Peace Council*, skal slankes og effektiviseres. Planen er å redusere antallet i rådet og endre profilen på rådets representanter. En tenketank (november 2014) mente at tidligere lederskap har hatt liten legitimitet i den væpnede opposisjonen. Tidligere leder Burhanuddin Rabbani var aktiv i Nordalliansen som kjempet mot Taliban-regimet på slutten av 1990-tallet. Rabbani ble drept av en selvmordsbomber i september 2011, og hans sønn overtok lederskapet. Samtalepartneren mente at fredsrådet ikke kan vise til noen resultater. Rabbani junior er utnevnt som utenriksminister i Ghanis regjering, og det vil i løpet av kort tid bli utnevnt ny leder av rådet. Ifølge en diplomatisk kilde (e-post 18. februar 2015) vil det bli lagt vekt på å utnevne en leder som flest mulig har tillit til.

Abdullah Abdullah bekreftet 23. februar 2015 at myndighetene er klare til å starte fredsforhandlinger med Talibans ledelse. Forhandlingene vil antagelig finne sted i Doha (Nelson & Babakarkhail 2015). *Islamic Emirates of Afghanistan* (Taliban) tilbakeviser på sin hjemmeside at forhandlinger er under oppseiling (IEA 2015).

3. SIKKERHETSSTYRKENE

3.1 NYE AVTALER FOR INTERNASJONAL MILITÆR TILSTEDEVÆRELSE

Den 30. september 2014 signerte president Ghani to avtaler om internasjonal militær tilstedeværelse i Afghanistan etter januar 2015: *Status of Forces Agreement* (SOFA) med NATO og *Security and Defence Cooperation Agreement* (bedre kjent som

Bilateral Security Agreement, BSA) med USA. Det afghanske parlamentet godkjente avtalene i november, noe som avsluttet en årelang diskusjon om tilstedeværelse av internasjonale militære styrker også etter 2014 (NATO 2014; Ruttig & Clark 2014).

Med SOFA-avtalen blir NATOs 13 år lange ISAF-bidrag (*International Security Assistance Force*) erstattet med *Resolute Support Mission* (RS). I motsetning til ISAF er Resolute Support en ikke-stridende (*non-combatant*) operasjon. Operasjonen skal drive opplæring, gi råd og støtte det øvre sjiktet i ANSF, hovedsakelig i forsvarsministeriet, etterretningstjenesten (NDS) og de regionale kommandosentrene. Av styrkens 12 000 soldater vil anslagsvis 1200–1400 stå for opplæringen av ANSF, mens de øvrige vil ha støttefunksjoner (Münch 2015, s. 3).

Gjennom BSA-avtalen er USA sikret tilstedeværelse av spesialsoldater som kan drive terrorbekjempelse. Dette er en stridende (*combat*) styrke og har således et videre mandat enn i RS. Kontingenten består av om lag 2 000 til 4 000 soldater som skal støtte afghanske sikkerhetsstyrker i kampen mot Al-Qaida og Taliban (Ruttig & Clark 2014). Ifølge en diplomatisk kilde (november 2014) viderefører amerikanerne med dette i praksis *Operation Enduring Freedom* (OED).

Resolute Support vil ha tilstedeværelse ved de regionale kommandosentrene Kabul/Bagram, Mazar-i Sharif, Herat og Kandahar i tillegg til en satellittbase i Laghman-provinsen (NATO 2015). Herat, Mazar-i Sharif og Kandahar skal etter planen avvikles innen oktober 2015. Etter dette vil innsatsen være konsentrert i «Kabul-clusteret»: Kabul by, flyplassen (KAIA) og Bagram-basen i Kapisa-provinsen og muligens en satellitt-base i øst (diplomatisk kilde, november 2015)³.

Begge avtalene er gyldige til 2024 og kan reforhandles og/eller annulleres med to års forvarsel. President Obama har imidlertid kunngjort en gradvis reduksjon av amerikanernes styrkebidrag fra om lag 10 000 soldater (i RS og BSA) ved inngangen til 2015, til rundt 1 000 soldater som tjenestegjør ved den amerikanske ambassaden i Kabul ved utgangen av 2016 (Münch 2015, s. 3). Landene som deltar i RS, vil ha ulike prioriteringer om lengden på sine styrkebidrag, men antagelig vil mange følge amerikanernes eksempel. På nåværende tidspunkt ser det derfor ut til at det internasjonale militære bidraget etter 2017 vil dreie seg om bistand til militær utdanning og representasjon ved ulike nasjoners ambassader (samtale diplomatisk kilde Kabul, november 2014).

Det har vært en formidabel reduksjon i antallet internasjonale soldater, fra 130 000 i 2011 til i overkant av 12 000 i 2015. De afghanske styrkene har det operasjonelle ansvaret alene, og de vil trolig i svært liten grad kunne regne med internasjonal støtte. Ifølge en internasjonal organisasjon (november 2014) har dette vært situasjonen også i 2014. Nedtrappingen av det internasjonale militære nærværet har i noen områder ført til et maktvakuum og en forverret sikkerhetssituasjon.

I hvilken grad RS vil kunne bidra med flystøtte til ANSF i kritiske situasjoner, er en bekymring flere kilder pekte på (november 2014). Flystøttekapasiteten til ANSF er lav, og i de siste månedene av 2014 var det en økning i internasjonal flystøtte blant annet til operasjoner i Ghazni, Kunduz og østlige provinser. Flystøtte er svært viktig i

³ Gjennom BSA-avtalen skal amerikanerne i tillegg ha tilgang til bruk av baser i Shindand (Herat-provinsen), Shorab (Helmand-provinsen), Gardez (Paktia-provinsen) og Jalalabad (Nangarhar-provinsen) (GoA & GoUSA 2014, s. 30).

skarpe oppdrag og for å sikre evakuering av sårede soldater (samtale internasjonal organisasjon Kabul; samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014).

3.2 AFGHANSKE SIKKERHETSSTYRKER (ANSF)

Siden 2013 har afghanske sikkerhetsstyrker (*Afghan National Security Forces*, ANSF) vært nær fullbemannet med om lag 350 000 personer innrullert i den afghanske hæren (*Afghan National Army*, ANA), det afghanske politiet (*Afghan National Police*, ANP) og sikkerhetstjenesten (*National Directorate of Security*, NDS). I tillegg består *Afghan Local Police* (ALP) av cirka 30 000 mann. Ifølge Landinfos kilder får ANSF stadig bedre kapasitet, hæren utfører i hovedsak gode operasjoner i felt, og politistyrken fungerer bedre enn tidligere. Presidentvalget 5. april og 14. juni blir ansett som en suksess for ANSF. Valgdagene var overraskende rolige, og ANSF så ut til å ha forhindret store deler av eventuelt planlagt opprørsaktivitet (samtale FN-organisasjon A Kabul november 2014). En kilde mente at bakkemannskapet i ANSF i stadig større grad tar ansvar. Dette kommer til uttrykk ved bedre vedlikehold av utstyr, og at de har erkjent at NATO ikke umiddelbart vil supplere eller bistå dem (samtale diplomatisk kilde Kabul, november 2014).

Samtidig har ANSF åpenbart store utfordringer, og de ikke har maktet å erstatte verken den operasjonelle eller strategiske kapasiteten NATO bidro med. Ifølge en velinformert diplomatisk kilde er ANSF i stand til å identifisere problemer, men ikke til å løse dem. De påkaller jevnlig internasjonal støtte, og er heller ikke i stand til å møte nye behov raskt nok. Særlig på administrativt og strategisk nivå er kapasiteten dårlig. Ansatte i departementene beskrives som eldre og lite endringsvillige. Det finnes ingen pensjonsordning, noe som fører til at personer blir sittende i stillingene sine, hvilket bidrar til å forhindre fornyelse av organisasjonene.

Det tar lang tid å bygge opp nye og fungerende strukturer. Systemene er tungroddet: Logistikk og leveranser av materiell til felten blir ofte forsinket, og det er uforholdsmessig tidkrevende å implementere nye og vedtatte innsatsområder på bakken (samtale diplomatisk kilde Kabul; samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). Også korrupsjon hindrer at ANSF utvikler en moderne og byråkratisk organisasjonskultur. Korrupsjonen tar form både som patron-nettverk der posisjoner fordeles ut fra bekjentskap fremfor profesjonalitet, og finansielle og materielle ressurser som forsvinner fra statens kontroll (Münch 2015, s. 4-7).

Flyvåpenet ble fremhevet som en hæravdeling med særskilt lav kapasitet. ANSF greier delvis å operere og vedlikeholde utstyrsparken selv, og det foreligger planer om finansiering og anskaffelse av utstyr som helikopter og kampfly. Likevel mente en kilde at flyvåpenet vil trenge internasjonal støtte og hjelp fra kontraktører ut over 2016 (samtale diplomatisk kilde, Kabul november 2014). Det lave antallet ansatte gjør flyvåpenet sårbart, og i 2014 ble de angrepet fire ganger. Opprørerne gikk målrettet etter piloter og mannskap. En kilde mente at dette viser at opprørerne vet hvor de kan ramme hardest (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). Operativ flystøtte anses som viktig både i skarpe oppdrag der det gir et teknologisk og taktisk fortrinn, men også for å sikre medisinsk evakuering av styrker i kampsituasjoner. Mangelfulle evakueringsmuligheter kan medføre svekket moral og kampvilje hos ANSF.

NDS (sikkerhetstjenesten) beskrives som den mest profesjonelle avdelingen i ANSF. De har god etterretningskapasitet og lykkes ofte i å spore opp ettersøkte personer (samtale diplomatisk kilde, Kabul november 2014).

Selv om flere kilder hevdet at det afghanske politiet (ANP) har blitt mer profesjonelt, gjenspeiles ikke det nødvendigvis i folks oppfatning. Lav kompetanse og korrupsjon er hovedgrunnene til manglende tillit fra befolkningen. En representant for en internasjonal NGO (november 2014) uttalte tørt at «politiet med fordel kunne vist mer interesse for sikkerhet, istedenfor å be om bestikkelser fra vanlige folk». Kilden stilte seg undrende til hvorfor ingen stiller politiet det betimelige spørsmålet: «Hva er deres jobb?», og viste til hendelsen da en selvmordsbomber i november sprengte seg på nabokontoret til politisjefen i Kabul, i politiets eget hovedkvarter (Al Jazeera 2014d). Det afghanske politiet brukes primært til terrorbekjempelse, hvilket har medført at politiet fremstår som en paramilitær styrke og ikke et sivilt politi.

Ifølge en organisasjon (november 2014) som i lengre tid har medvirket til oppbygging av sikkerhetssektoren, finnes et system for rapportering og oppfølging av saker. Utfordringen er at kun et fåtall i politiet er interessert i å bruke systemet og i å dele informasjon. Mangelfull deling av informasjon vanskeliggjør etterforskning. Kilden hevdet videre at politiet nøler med å ta imot anmeldelser om kriminelle forhold der det ikke foreligger en identifisert gjerningsperson. Varierende bruk av rapporteringssystem og en unaturlig høy oppklaringsprosent, gjør at det som publiseres av offisiell kriminalstatistikk, ikke gjenspeiler den faktiske situasjonen hva gjelder art og omfang av kriminalitet.

Korrupsjon, at hvert ledd i det juridiske systemet fra politiet til domstolene krever bestikkelser, er en viktig grunn til at mange velger uformelle justismekanismer ved kriminalitet. Det formelle systemet blir både kostbart og tidkrevende på grunn av trening av prosessene, mens tradisjonelle shuraer og jirghaer fremstår som effektive og rettferdige. Disse blir benyttet både i rurale og urbane strøk (samtale internasjonal organisasjon, Kabul november 2014). Ifølge undersøkelsen «A Survey of the Afghan People» (Hopkins 2014, s. 39) økte andelen personer som oppsøker politiet ved kriminalitet, fra 26 prosent i 2013 til 34 prosent i 2014. Samtidig opplyser 30 prosent at de henvender seg til de tradisjonelle institusjonene.

3.2.1 Lojalitet

En kilde hevdet at ansatte i ANSF i stor grad er lojale til styrken de tjenestegjør i, og de blir av befolkningen oppfattet som representanter for staten. Samtidig forekommer naturligvis interne allianser og tilfeller av korruperte tjenestemenn og offiserer. Likevel hevdet kilden at det er overraskende få klager om at styrkene er partiske (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). Forskeren Antonio Giustozzi peker på forskjell mellom hæren og politiet når det gjelder lojalitet. Hver enhet i hæren er etnisk sammensatt, kommanderende og nestkommanderende skal tilhøre ulike etniske grupper, og resten av enheten skal tilstrebe etnisk heterogenitet. Det er rotasjon av personell i kommandostrukturen og av menige ansatte. Soldater tjenestegjør sjelden i områder de kommer fra. Dette sikrer større lojalitet til den afghanske staten enn det som er tilfellet for politiet. I politiet tjenestegjør ansatte lokalt, offiserer har større mulighet til å rekruttere sine egne og bygge opp egen maktbase (AREU 2014, s. 14).

3.2.2 Frafall fra ANSF

Slitasjen på sikkerhetsstyrkene er stor. Månedlig er frafallet i overkant av to prosent. Dette inkluderer desertering, oppsigelser, midlertidig fraværende, skadde og drept. Dette gir en utskifting av nær en fjerdedel av mannskapet årlig, forutsatt at nyrekruttering sikrer det totale antallet på styrken.

En kilde estimerer at drept og skadde i tjeneste utgjør 2,5 prosent av styrken på årlig basis (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). I oktober 2014 uttalte amerikanernes øverstkommanderende, General Campbell, at mellom 7000 og 9000 afghanske tjenestemenn var drept eller skadd (RFE/RL 2014b). En diplomatisk kilde hevdet at 4500 soldater og politi ble drept i 2013 (samtale Kabul, november 2014). Tross usikre tall, tapet er betydelig og har økt i 2014. Tapstallene kan virke negativt på sikkerhetsstyrkenes moral, og på sikt kan dette vanskeliggjøre rekrutteringen (AREU 2014, s. 5; samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014).

3.2.3 Finansiering

Internasjonale donorer har sikret finansiering av ANSF på nåværende nivå ut 2017. Først i 2024 forventes at afghanske myndigheter tar fullt finansielt ansvar for styrkene. Hva som skjer i mellomtiden, er usikkert. Flere kilder tror størrelsen på sikkerhetsstyrken vil bli redusert og at en styrke på nær 400 000 mann er ute av proporsjon og ikke finansielt bærekraftig. I dag utgjør dette rundt 40 prosent av bruttonasjonalprodukt. Det er også usikkert hvor lenge etter 2017 internasjonale donorer er villige å bidra finansielt til ANSF. Å redusere bemanningen i ANSF kan dermed bli en uunngåelig konsekvens. Ut fra dagens sikkerhetssituasjon vil en reduksjon kunne føre til økt handlingsrom for opprørerne. Så lenge nåværende finansiering opprettholdes, tror flere kilder at ANSF i hovedsak vil opprettholde status quo hva gjelder territoriell tilstedeværelse og kontroll (samtale diplomatisk kilde Kabul; samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

4. OPPRØRET

Kildene var samstemte i at Taliban har innsett at de ikke kan vinne konflikten militært. Målet til Taliban er å vise at de fremdeles er en relevant aktør i konflikten.

4.1 AKTØRER

Opprøret blir stadig mer fragmentert, og nye aktører gjør seg gjeldende. Taliban er den største opprørsgruppen, men kildene var usikre på bevegelsens størrelse og i hvilken grad ulike Taliban-grupper er koordinerte og under en felles kommandostruktur. Hizb-i Islamis militære fløy, ledet av Gulbuddin Hekmatyar, er aktiv i provinsene rundt Kabul i tillegg til Baghlan og Kunduz (Münch & Ruttig 2014, s. 29). Det skal ha vært kontakt mellom Hekmatyar og regjeringen om forhandlinger, men det foreligger ikke informasjon om konkrete resultater.

Haqqani-nettverket har hatt base og operert fra Nord-Waziristan i Pakistan. Etter at pakistanske sikkerhetsstyrker startet offensiven mot pakistansk Taliban (TTP) og andre opprørsgrupper i Nord-Waziristan i juni 2014, har Haqqani-nettverket flyttet gruppens sikkerhetsstruktur, dels til andre områder på pakistansk side, og dels

opererer de nå fra den afghanske siden av grensen. Haqqani-nettverket opererer ikke under Talibans kommandostruktur. Likevel er det til dels tette relasjoner mellom de to grupperingene, de kjemper for samme mål, og ofte påtar Taliban seg ansvaret for angrep Haqqani-nettverket har utført (samtale diplomatisk kilde, november 2014).

Pakistansk Taliban har «safe-havens» i Kunar-provinsen og har ifølge en kilde stor innflytelse lokalt. Andre pakistanske grupperinger søker tilflukt og er aktive i østlige Afghanistan. De inngår avtaler med lokale kommandanter og deltar i opprøret. *Islamic Movement of Uzbekistan* (IMU) har enkelte celler i nord, men omfanget av cellenes aktivitet er uvisst (samtale internasjonal organisasjon, november 2014).

Flere tidligere Taliban-kommandanter har brutt med moderbevegelsen og dannet egne grupper. Brudd har oppstått med kommandanter som har vært mot tidligere forhandlingsinitiativ eller som mener de ikke har fått en rettmessig plass i bevegelsen. En såkalt splinter-gruppe, Mahaz Fedai, påtok seg ansvaret for attentatet på den svenske journalisten Nils Horner i Kabul i mars 2014 (Cristiansson 2015).

I store områder har både mujaheddin-kommandanter, krigsherrer og mer eller mindre kriminelle grupper eller mafia relevans og oppslutning lokalt. Disse handler ikke nødvendigvis i tråd med verken myndighetene eller opprørerne, og følger sine personlige interesser fremfor en felles strategi eller ideologi.

Det verserte i 2014 rykter om at Islamic State (IS) er til stede i Afghanistan. Landinfos kilder mener det er lite trolig at IS vil få godt fotfeste i landet. Taliban støtter ikke IS, og ideologisk er det stor avstand mellom de to grupperingene. Potensielle IS-sympatisører kan være radikale personer eller utbrytergrupper fra Taliban. Samtidig hevder myndighetene at IS-kommandanter blir drept i Afghanistan, eksempelvis ble Mullah Abdul Rauf drept av en drone i Helmand-provinsen i februar 2015 (Al Jazeera 2015). Flere kilder mente rapportene om IS i stor grad er propaganda. Både for de som påberoper seg tilhørighet til IS, og for myndighetene, kan tilstedeværelse av IS sikre fornyet interesse fra det internasjonale samfunnet. Lokale myndigheter kan sikre finansiell og mannskapsmessig støtte fra sentrale myndigheter ved å rapportere om store opprørsoffensiver og tilstedeværelse av IS (Anand Popal, seminar i Oslo 2015; samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014; Osman 2014).

4.2 MOBILISERINGSGRUNNLAG

Korruperte myndighetsansatte og at de som betaler eller har de riktige kontaktene, får de beste tjenestene, fører til at oppslutningen om opprørsgruppene øker. De lokale landsbyeldres kontakter og nettverk har vist seg avgjørende for tilgang til både myndighetsressurser og ressurser fra private aktører. Ulik tilgang til ressurser har ført til ulikheter i utviklingen mellom grupper og landsbyer, med det resultat at flere av de marginaliserte gruppene har knyttet seg til opprøret (Anand Popal, seminar 2015).

I en del områder er det i praksis ingen tjenester fra myndighetene. Dette gir grobunn for misnøye og bidrar til at befolkningen slutter seg til de som kan sikre rettferdighet og sikkerhet. Taliban etablerer seg særlig i områder med manglende myndighetstilstedeværelse (samtale tenketank Kabul, november 2014). Står befolkningen samlet og forent, er det vanskeligere for opprørerne å få fotfeste (samtale nasjonal NGO; samtale internasjonal organisasjon; samtale tenketank, Kabul november 2014). Samtidig hevder en kilde at befolkningen generelt ikke har illusjoner om Taliban og at de fleste gjerne skulle vært dem foruten (samtale

internasjonal NGO Kabul, november 2014). Mange bor i områder med høy tilstedeværelse av Taliban uten at de aktivt eller ideologisk støtter opprøret. Befolkningen er pragmatisk og støtter opprørerne i den grad det blir krevd, for å unngå problemer selv.

Mangel på arbeid og dårlig økonomi har lenge vært ansett som hovedgrunnene for å slutte seg til opprørsbevegelsen. Taliban betaler forholdsvis godt, og mange er deltidssoldater. I tillegg kan Taliban tilby ungdom i rurale områder muligheter til religiøs utdanning, og et ideologisk og religiøst rammeverk der handlingene deres gir mening. Ifølge kilden vil ungdom alltid ha behov for å vise lokalsamfunnet at de har verdi. For mange er Taliban det eneste reelle alternativet (samtale tenketank Kabul, november 2014).

4.3 TALIBAN – STRUKTUR OG STRATEGI

Taliban ledes av Mullah Mohammed Omar, og Quetta-shuraen er bevegelsens øverste organ. I tillegg har Taliban shuraer i Peshawar, Miramshah (Pakistan) og Mashad (Iran). Det er generelt lite informasjon om bevegelsens kommandostruktur og koordinering. Ifølge en kilde «hører alle grupper teoretisk til en shura, men i praksis er alle heller uavhengige» (samtale FN-organisasjon A, november 2014).

Strukturen med skyggeguvernører på provins- og distriktsnivå er intakt i store deler av Afghanistan. Skyggeguvernørenes faktiske makt og innflytelse varierer fra område til område, ofte er de primært av symbolsk karakter og har liten eller ingen innflytelse på situasjonen på bakken. Provinsguvernørens viktigste oppgave er å være militær leder, men det er også en politisk posisjon. Det er i liten grad sivile strukturer i Taliban, og guvernøren vil fylle alle oppgavene (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). En kilde som arbeider i områder med stor tilstedeværelse av Taliban, hevder derimot at personer kan bli utpekt til sivile oppdrag, som ansvarlig for helse og utdanning (samtale nasjonal NGO Kabul, november 2014).

Det er delte meninger om i hvilken grad bevegelsen følger en felles strategi og er koordinert. Mye taler for at Taliban har omorganisert sentrale posisjoner. I løpet av sommeren 2014 ble militærlederen i Quetta-shuraen byttet ut, og shuraen erstattet skyggeguvernørene i provinsene Helmand, Kandahar, Uruzghan og Takhar. En kilde hevdet at bedre koordinering var et viktig mål i denne prosessen. Taliban viste i 2014 evne til bedre koordinering i felt enn tidligere. Blant annet mobiliserte de styrker fra tre ulike provinser i en offensiv mot distriktssenteret i Pashaband i Ghor-provinsen i juni (samtale FN-organisasjon A, Kabul november 2014). En annen kilde tolker omorganiseringen som et tegn på intern uenighet. Mens forhenværende militærleder Zakir omtales som en «hardliner», skal etterfølgeren Massoud ikke nødvendigvis være like sterk mostander av forhandlinger. Kilden hevdet at bevegelsen er for fragmentert og kommandolinjene for uklare til at ordre fra Quetta nødvendigvis blir implementert på bakken i Afghanistan. Mye tyder på at lokale kommandanter har stor grad av selvstendighet i valg av prioriteringer og mål (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Journalisten Anand Popal (seminar Oslo 2015) mener Taliban var på sitt sterkeste i perioden fra 2006 til 2008, både sett hen til enhet i bevegelsen og popularitet i befolkningen. Etter 2008 er flere sentrale ledere drept, og fragmenteringen øker. ANSF og internasjonale militære styrkers målrettede kamp for å ta ut sentrale talibanere, har resultert i en ny generasjon unge og radikale opprørere med liten

erfaring. Dette medfører utfordringer for lederskapets kontroll over lokale grupperinger. Popal mener dette kan føre til økt radikalisering i tiden som kommer. Det er også en potensiell utfordring for Taliban at rykter om Mullah Omars død florerer, også i Talibans lavere rekker. Mullah Omar ble sist sett i live i 2006, og ga sin hittil siste radiotale i 2011. Etter dette er det bare utgitt offisielle kunngjøringer i hans navn (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014).

4.4 REKRUTTERING

Taliban er avhengig av kontinuerlig nyrekruttering for å forbli en relevant aktør. En kilde estimerte Talibans tapstall til å være rundt 12 000 pr. år, en svært høy andel av en styrke estimert til å bestå av 20 000-40 000 mann. Taliban ønsker å fremstå som en nasjonal bevegelse mot de vantro. Dette betyr at de forsøker å rekruttere blant alle etniske grupper. Også hazaraer er blitt forsøkt rekruttert, uten at dette har vært særlig vellykket. Oppslutningen er fremdeles størst blant pashtunerne og i deler av den tadsjikiske befolkningen (samtale FN-organisasjon A, november 2014).

Rekrutteringen skjer primært frivillig på bakgrunn av hva Taliban har å tilby, økonomisk og ideologisk. Samtidig vil det i en del områder med høy tilstedeværelse og kontroll av opprørere være et sterkt strukturelt press for å bidra til Taliban, både med husly, mat og soldater. Dette skjer normalt på landsbynivå, men kan også forekomme på familienivå. En kilde hevdet at alle familier forventes å bidra med soldater. Det vil normalt være mulig å betale seg ut av situasjonen første gang, men neste gang kravet om en soldat kommer, kan det være at familien må bidra. I noen områder, hevdet kilden videre, er det slik at dersom et familiemedlem blir drept i kamp, må familien erstatte vedkommende (samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014). I disse områdene kan det være svært risikabelt å nekte. Av hensyn til egen sikkerhet, vil de fleste familier akseptere at de må bidra. De som nekter, kan i ytterste konsekvens risikere å bli drept (samtale FN-organisasjon A Kabul; samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014). En tredje kilde mener det er åpenbart at mange soldater ikke egentlig ønsker å være del av opprørsbevegelsen, men de kan ha ulike strategiske grunner for å slutte seg til opprøret. Kilden hevdet at tvangsrekruttering i liten grad forekommer, og de kjente heller ikke til at barn har blitt tvangsrekruttert (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

4.5 SITUASJONEN FOR SIVILE

Det er stor variasjon i sivilbefolkningens situasjon i områder med stor tilstedeværelse eller kontroll av opprørere. Taliban-kommandanter har ulik ideologi, og noen er mer konservative og radikale enn andre. Situasjonen påvirkes av styrkeforholdet og samspillet mellom kommandantene og de lokale eldre. Dette avgjør i hvilken grad kommandantene kan presse befolkningen eller om de er avhengig av befolkningens velvilje for å kunne operere lokalt.

Utdanning eksemplifiserer variasjonen i tilgang til sivile tjenester. Ifølge en nasjonal NGO (november 2014) er Quetta-shuraen positiv til skolegang for gutter, og delvis positiv til at jenter kan gå på skole en periode. Kilden hevder at i praksis vil ofte gutter ha tilgang til skolegang, mens mange talibanere vil nekte jenter å gå på skole. Samtidig viser en annen kilde til et høyt antall åpne jenteskoler i Nangarhar, en provins med høy tilstedeværelse av opprørere (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Sivilbefolkningen er mest utsatt i omstridte områder, både sett hen til faren for å havne i kryssild og press fra partene i konflikten. Særlig vil unge menn være utsatt for press om å velge side i konflikten. En kilde (internasjonal NGO, november 2014) hevdet at dette kan føre til radikaliserings og at tilslutning til fundamentalistiske ideologier er en måte å oppnå status i lokalsamfunnet. Farene som ungdommen utsettes for i eget lokalsamfunn, kan være en grunn til at familier velger å migrere.

Både i områder med høy tilstedeværelse av opprørere og i omstridte områder innhenter Taliban informasjon om befolkningen. Personer som reiser ut av opprørskontrollerte områder, vil ofte være redde for å vende tilbake da de kan regne med å bli mistenkeliggjort av opprørerne. I særskilte omstridte områder kan Taliban ha såkalte «hit-lists». I Kandahar var det tidligere en slik liste med over hundre landsbyeldre. Landinfos kilde kjente til lignende lister i Logar-provinsen. Kilden mente listene er lokale og at informasjonen ikke vil bli formidlet ut over provinsgrensene (samtale tenketank Kabul, november 2014).

Kildene var samstemte i at det trolig er lite informasjonsflyt mellom ulike Taliban-grupper. Gruppene er primært lokalt organisert, og ingen er kjent med en systematisk flyt av informasjon mellom provinsene. Kildene var også samstemte i at de fleste lokale konflikter med Taliban forblir lokale, det vil si at parten som er i konflikt med Taliban, vil unnsnippe konflikten og eventuelle reaksjoner ved å flytte fra området. Mange organisasjoner, både lokale og internasjonale, forflytter fortsatt egne ansatte til andre deler av landet dersom disse har kommet i konflikt med Taliban lokalt. Er personen viktig nok, kan Taliban spore vedkommende i hele landet (samtale internasjonal NGO; samtale tenketank; samtale internasjonal organisasjon, Kabul november 2014).

5. KONFLIKTENS UTVIKLING

I og med tilbaketrekkingen av internasjonale soldater, utgjør de afghanske sikkerhetsstyrkene og opprørerne frontene i den væpnede konflikten. ANSF har prioritert å kontrollere de store befolkningssentrene; provinshovedsteder og distriktssentre i tillegg til de viktigste hovedveiene. Representanten for en FN-organisasjon hevdet at ANSFs prioriteringer har ført til at opprørerne har fått større bevegelsesfrihet. Flere kilder viste til at opprørerne i større grad enn tidligere har lagt press på utvalgte distriktssentre og forsyningsruter (samtale FN-organisasjon A Kabul; samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Kildene var samstemte i at alle provinshovedsteder og distriktssentre er myndighetskontrollerte. Utenfor distriktssentrene er situasjonen mer uoversiktlig og flytende. Ulike aktører gjør seg gjeldende, det være seg ANSF og myndighetsstøttende grupperinger eller opprørere og myndighetsfiendtlige grupper. En internasjonal NGO (november 2014) illustrerte hvordan lokal dynamikk kan være avgjørende for hvilke aktører som får fotfeste. I de fleste tilfeller handler det om hvem som kan gi lokalbefolkningen sikkerhet. I Khanabad-distriktet (Kunduz provins) var en ALP-kommandant i konflikt med befolkningen. Fem personer ble drept, og lokalbefolkningen mente kommandanten stod bak. Myndighetene tok ikke affære, og lokalsamfunnet inngikk derfor en avtale med Taliban som sikret dem

tilgang til distriktet. Taliban tok livet av kommandanten og fikk heltestatus hos befolkningen. I ettertid skal den afghanske hæren igjen ha drevet Taliban delvis ut av distriktet.

En kilde understreket at i distrikt med høy tilstedeværelse av opprørere, er myndighetskontrollen i distriktssenteret av symbolsk karakter: Representanter for sikkerhetsstyrkene er til stede, men opererer i liten grad utenfor deres base. Utenfor distriktssenteret har i praksis opprørsgrupper kontroll. Kilden tror dette er en «modell» som vil vedvare: Myndighetene har symbolsk kontroll i distriktssentrene, mens ulike grupper og militser kontrollerer de rurale områdene (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

En kilde spekulerer i muligheten for en fremtidig «deadlock» mellom myndighetene og opprørerne med hensyn til hvilke områder de kontrollerer og kan bevege seg fritt i. Kilden ser dette som et alternativ om ingen av partene vinner betydelig nytt terreng de førstkomende årene. En «deadlock» kan redusere intensiteten i konflikten, sivilbefolkningen vil bli mindre skadelidende, og organisasjoner kan få bedre tilgang til befolkningen (samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014).

Landinfos kilder mente myndighetene trolig vil være i stand til å holde alle provinshovedsteder og distriktssentre også i 2015. Samtidig tror kildene at opprørsgrupper vil kunne utvide sin territorielle tilstedeværelse og utøve økt press mot utvalgte distriktssentre. «The government will not be defeated by Taliban, and will not be able to defeat Taliban», sa Anand Popal på et seminar i Oslo (mars 2015).

5.1 KONFLIKTINTENSITET

De fleste kildene mente at sikkerhetssituasjonen i 2014 ble forverret og at opprørsaktiviteten økte. Men kildene var ikke samstemte, NATO hevder at opprørsaktiviteten på landsbasis ble redusert med 20 prosent i 2014. Den største nedgangen var i sør, med nær halvering av opprørshendelser, samt en betydelig reduksjon i deler av øst (samtale diplomatisk kilde, november 2014). Representanten for en FN-organisasjon satte imidlertid store spørsmålstegn ved NATOs tall relatert til omfanget av direkte kamper, IED-er og rakettangrep. Eksempelvis viser FN til 19 prosent økning i direkte kamper mellom opprørerne og ANSF⁴, mens tall fra NATO/ANSF viser en nedgang på 23 prosent. Bare når det gjelder komplekse angrep⁵, er kildene forholdsvis samstemte med en økning på henholdsvis 17 og 16 prosent (Department of Defense 2014, s. 15; samtale FN-organisasjon A, Kabul november 2014). Ifølge en tredje kilde som systematisk sammenstiller sikkerhetsrelatert informasjon, har opprørsaktiviteten og intensiteten i konflikten økt i 2014. Opprørsaktiviteten har økt med over ti prosent samtidig som ANSF har iverksatt nær ti prosent flere operasjoner enn i 2013. I motsetning til NATO mener kilden at opprørsaktiviteten har holdt seg stabil i sør og økt i øvrige regioner, med høyest økning i øst (samtale internasjonal organisasjon, november 2014).

Dette illustrerer at detaljert informasjon om sikkerhet kan variere mellom ulike kilder. Variasjonen kan skyldes både ulike definisjoner på hva en sikkerhetshendelse er, ulike registreringsprosedyrer og kilders informasjonstilgang.

⁴ Utgangstall 2013: 4200

⁵ Utgangstall 2013: 51

NGO-er som arbeider i felt, uttrykte bekymring for utviklingen i sikkerhetssituasjonen⁶. Flere rapporterte om redusert bevegelsesfrihet, at de har måttet trekke seg ut fra områder hvor de tidligere har arbeidet og at det blir stadig flere og nye aktører å forhandle med for å sikre ansattes sikkerhet og tilgang til befolkningen.

5.2 KONFLIKTMØNSTER

Afghanske sikkerhetsstyrker er utvilsomt hovedmålet til opprørerne. Ifølge en etterrettelig kilde er i underkant av åtti prosent av opprørernes angrep rettet mot sikkerhetsstyrkene og ti prosent mot sivile i myndighetsposisjoner (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). Opprørerne angriper de antatt svakeste leddene i ANSF. ALP har en uforholdsmessig høy andel av tapene, etterfulgt av ANP.

Parallelt med ISAFs tilbaketrekking har angrepsmønsteret til opprørerne delvis endret karakter. Fremdeles er politiposter og -patruljer særlig utsatt for direkte angrep, men flere kilder viste til den store økningen i bakkekamper og direkte trefninger mellom opprørsgrupper og ANSF. Kryssild forårsaket i 2014 flest sivile tap (dødsfall og skader) (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 6). Med ISAFs kapasitet og utstyr ute av konflikten, kan det være at opprørerne ser en mer likeverdig motstander i ANSF. Flere mente den begrensede tilgangen til skarp luftstøtte har gjort opprørerne modigere, de tør å gå i direkte kamper siden de ikke trenger å frykte angrep fra luften.

Bakkekamper handler om å få kontroll over geografiske områder. Kampene skjer i rurale områder, men kan også omfatte landsbyer med den konsekvens at sivile kan havne i kryssild. I 2014 viste opprørerne at de kan mobilisere store styrker, angivelig flere hundre og opp mot tusen soldater. Dette forekommer primært i øst og sør, men sporadisk også i andre deler av landet (EASO 2015).

I byer og urbane sentre prioriterer opprørerne å angripe mål som representerer fienden i tillegg til profilerte mål. En ny angrepsmetode er magnetiske IED-er. Dette er små sprengladninger som festes på kjøretøy. Effekten er forholdsvis liten, men passasjerer og tilfeldige forbipasserende kan påføres alvorlige skader. Magnetiske IED-er er godt egnet for terror, de er enkle å lage, distribuere og bruke. Særlig i Kabul er denne angrepsmetoden hyppig brukt, men den forekommer også i andre byer og tidvis i rurale områder (samtale diplomatisk kilde Kabul, november 2014).

Kildene var samstemte i at opprørernes angrepsmetoder ikke har blitt mer sofistikerte det siste året. Utstyr; våpen og eksplosiver, er stort sett det samme som tidligere. Brorparten av angrepene er små, enkle og de går ofte etter de letteste målene. Dette utelukker ikke at de også er i stand til å utføre mer komplekse selvmordsangrep. Flere kilder påpekte at ANSF fanger opp og avverger mye planlagt opprørsaktivitet, særlig rundt de store regionbyene. ANSF vil her trolig avsløre og avverge planer kilden karakteriserte som «game-changer», eksempelvis en lastebil full av

⁶ EASO sammenligner sikkerhetshendelser per innbygger i ulike provinser. I 2014 var det flest sikkerhetshendelser per innbygger i Kunar-provinsen, etterfulgt av Nangarhar, Khost, Paktika, Kandahar og Helmand (EASO 2015, s. 33).

eksplosiver som vil gi fatale konsekvenser. Mindre angrep med enkle hjelpemidler, eksempelvis magnetiske IED-er, er vanskeligere å avdekke og dermed lettere å gjennomføre (samtale diplomatisk kilde Kabul, november 2014).

5.3 SIVILE TAP

UNAMA og UNHCHR har siden 2009 rapportert om omfanget av sivile tap som følge av konfliktrelatert vold. I alt ble 3699 drept og 6849 skadd i 2014, det høyeste tallet som er registrert og en oppgang på 22 prosent sammenlignet med 2013. Tilsammen ble 714 barn drept og 1760 skadd, en oppgang på 40 prosent fra året før. Oppgangen skyldes hovedsakelig økningen i direkte trefninger og bakkekamper (*ground engagement*). Her blir sivile drept og skadd som tilfeldige ofre. Direkte kamper er den konflikttypen som forårsaker flest sivile tap, 34 prosent av skadde og drepte. IED-er forårsaker 28 prosent av tapene og komplekse angrep (selvmordsangrep) 15 prosent. UNAMA hevder at opprørerne er ansvarlige for over 70 prosent av de sivile tapene, mens myndighetene og deres støttespillere er ansvarlige for 14 prosent. I 10 prosent av hendelsene er det ikke mulig å avgjøre hvem som er ansvarlig (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 1-6; 17).

Områder med høye sivile tap sammenfaller med høy konfliktaktivitet. Sivile tap forårsaket av både bakkekamper og IED-er er høyest i sør og øst (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 30, 45). Uavhengig av skadeårsak har Nangarhar-provinsen høyest antall sivile tap. Registreringer i perioden fra 1. september 2013 til 31. august 2014 viser at til sammen ble 846 sivile drept og skadd (210 drepte/636 skadde) i Nangarhar (OCHA 2014, s. 34)⁷.

5.4 UTSATTE GRUPPER

Ifølge UNAMA ble 1114 sivile drept eller skadd (753 drepte/361 skadde)⁸ som resultat av i alt 668 målrettede angrep i 2014. UNAMA hevder at opprørerne utførte hele 96 prosent av angrepene. Disse var primært rettet mot sivile myndighetsansatte, *tribal elders* og religiøse ledere. Taliban har også påtatt seg ansvaret for målrettede angrep på lærere, valgpersonell og dagarbeidere (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 55).

Samtalepartnerne var samstemte i at afghansk sikkerhetspersonell er mest utsatt for målrettede angrep fra opprørerne, deretter sivilt myndighetsansatte og personer som antas å støtte myndighetene eller ha tilknytning til den internasjonale tilstedeværelsen. Generelt er myndighetsansatte og -sympatisører mindre utsatt i større byer med myndighetskontroll, enn i rurale områder. I større byer vil opprørerne gå etter profilerte mål.

En andel angrepsforsøk er mislykkede. Eksempelvis sprengte en selvmordsbomber seg ved bilen til parlamentsmedlemmet Shukria Barakzai i Kabul i november. Hun fikk lettere skader, mens tre sivile forbigående ble drept og tjue skadd (Jeong 2014). Ifølge en kilde skjer de fleste vellykkede attentatene utenfor Kabul (samtale FN-organisasjon Kabul, november 2014).

⁷ Deretter følger Helmand med 810 drepte og skadde (252 drepte/558 skadde), Kandahar med 711 (288 drepte/423 skadde), Ghazni med 635 (232 drepte/402 skadde) og Faryab med 617 (227 drepte/390 skadde).

⁸ Dette inkluderer sivilister som har blitt skadelidende på grunn av fysisk nærhet til intendert mål.

I distrikter med stor tilstedeværelse av opprørere er et større segment av myndighetsansatte og antatte sympatisører utsatt, også personer i lavere stillinger. Enkelte kilder hevder at også familiemedlemmer til myndighetsansatte kan være utsatt for trusler og vold. I Nangarhar viste en kilde til to tilfeller av frihetsberøvelse av familiemedlemmer til ANSF-ansatte. I det ene tilfellet ble det fremsatt krav om at bror til den kidnappede sluttet i hæren. I det andre tilfellet ble den kidnappede brukt som forhandlingskort for å få løslatt opprørere i fangenskap hos NDS (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). Er det kjent at et utflyttet familiemedlem arbeider for myndighetene, kan de gjenværende familiemedlemmene bli utsatt for trusler og press. Dette kan medføre at hele familien flytter til nærmeste urbane senter (samtale nasjonal tenketank Kabul, november 2014). Personer som arbeider for myndighetene eller internasjonale organisasjoner, vil normalt være forsiktige med å dele informasjon om hvem arbeidsgiver er.

Det er også tilfeller hvor NGO-ansatte kidnappes. En organisasjon som selv har opplevd dette flere ganger, hevder at opprørernes primære mål er å vise hvem som har kontroll i området, hvilke type prosjekter opprørerne ikke aksepterer, eller å true ansatte til å avslutte sitt arbeidsforhold. Kidnappingen kan også ha til hensikt å få tilgang til informasjon, eller at opprørerne tar feil av NGO-ansatte og myndighetsansatte. Denne type kidnappinger vil normalt få en fredelig løsning fremforhandlet av lokale eldre (samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014).

Kidnapping kan også være økonomisk motivert eller ha bakgrunn i en privat konflikt. Det er særlig velstående personer og deres familiemedlemmer som er utsatt for kriminelt motivert kidnapping. Formålet vil være å få utbetalt løsepenger. Kidnappinger forekommer i hele landet. Politisk motiverte kidnappinger skjer fortrinnsvis i områder med høy opprørstilstedeværelse. En kilde hevdet at de fleste kidnappingssituasjonene blir løst gjennom forhandlinger. Samtidig forekommer drap som følge av både politisk og økonomisk motiverte kidnappinger (Pajhwok 2014; samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

En tenketank (november 2014) hevdet at opprørerne i større grad enn tidligere anklager sivilister for å være spioner for myndighetene. UNAMA registrerte i alt 16 halshugginger i 2014 der motivet skal ha vært anklager om spionasje eller støtte til ANSF (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 56). Det foreligger ikke informasjon om hvor mange av halshuggingene som har bakgrunn i spionanklager. Landinfo er kjent med at det også er registrert kidnappinger av personer som anklages for å spionere for myndighetene, men kjenner ikke omfanget.

Den 25. juni 2014 ble 14 personer, inkludert tre kvinner, beordret ut av en buss i Ghor-provinsen. Samtlige 14 ble skutt og drept av opprørerne. De fleste var hazaraer, men det var også myndighetsansatte tilhørende andre etniske grupper (UNAMA & UNHCHR 2015, s. 66). Flere av gjerningsmennene ble identifisert som Taliban-sympatisører som nylig var kommet ut av fengsel (Ziaratjaie 2014). Ghor har i lengre tid hatt ulike aktive opprørsgrupper og begrenset myndighetstilstedeværelse. Landinfo har ikke lyktes i å skaffe til veie verifisert informasjon om bakgrunnen for denne hendelsen.

En menneskerettighetsorganisasjon (november 2014) hevdet at det ikke er uvanlig at hazaraer opplever trakassering langs veinettet når de reiser i områder med stor tilstedeværelse av opprørere. Trakasseringen handler om opprørernes forestillinger om at hazaraer generelt støtter myndighetene og er ikke nødvendigvis resultat av

faktisk tilknytning til myndighetene. Opprørernes holdninger til hazaraer vil nødvendigvis variere. I Kabul og andre større byer hevdet kilden at det i svært liten grad forekommer trakassering av hazaraer. En etterrettelig kilde hevdet at det ikke foreligger informasjon som tilsier at hazaraer i seg selv er en utsatt gruppe (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Menneskerettighetsorganisasjonen (november 2014) hevdet at det kan være vanskelig å skille mellom opprørere og kriminelle som gjerningsmenn bak kidnappinger og drap. Kilden hevdet at opprørere kan ta på seg oppdrag (*commissioned work*) for kriminelle og vice versa. Opprørerne vil ikke heller nødvendigvis påta seg ansvaret for alle hendelser og angrep som de står bak.

6. SIKKERHETSSITUASJONEN

6.1 REGIONAL OVERSIKT

Det er generelt liten endring i hvilke geografiske områder som har høy tilstedeværelse av opprørere og høy intensitet i konflikten. Ifølge FNs generalsekretær skjer om lag to tredeler av samtlige sikkerhetshendelser i sør, sørøst og øst (UN Security Council 2014, s. 4). De fleste kildene hevdet samtidig at tilstedeværelse av opprørere har økt i mange områder etter tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene. Nedenfor beskrives geografiske områder som ble særlig trukket fram av samtalepartnerne.

I sør har sentrale og nordlige distrikt i provinsene Helmand og Kandahar særlig høy tilstedeværelse av opprørere og høyt konfliktnivå. Også i deler av Uruzghan-provinsen er det stor tilstedeværelse av opprørere. Helmand har det høyest registrerte antallet av nye internt fordrevne av samtlige provinser i 2014 (samtale FN-organisasjon B, Kabul november 2014).

I de østlige provinsene Kunar og Nangarhar er intensiteten i konflikten høy, og flere distrikter er uten myndighetstilstedeværelse av betydning. Opprørsaktiviteten har økt betraktelig, og Nangarhar er provinsen med det høyeste antallet registrerte opprørsangrep i 2014 (Security Council 2014, s. 4). Ifølge en kilde er det «open warfare» i deler av Nangarhar. Opprørerne er i stand til å mobilisere store grupper, ofte støttet av pakistanske grupperinger, som hyppig angriper myndighetsinstallasjoner. Sikkerhetsstyrkene på sin side utfører regelmessige motoffensiver (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). Distriktene Bati Kot, Hisarak og Shirzad ble beskrevet som svært problematiske (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). En NGO med lang erfaring fra østlige Afghanistan finner det nå forsvarlig å jobbe i kun ni av provinsens tjue distrikter på grunn av sikkerhetssituasjonen (samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014). Organisasjonen hevdet også at myndighetene har tapt terreng i Laghman-provinsen og at flere distrikter kun har symbolsk myndighetstilstedeværelse. Manglende myndighetstilstedeværelse er også tilfellet i Nuristan-provinsen, men her er intensiteten i konflikten forholdsvis lav.

Grenseprovinsene Paktia, Khost og Paktika blir karakterisert som «roligere». De sterke stammestrukturene forhindrer at Taliban får godt fotfeste, men samtidig er det begrenset myndighetstilstedeværelse i flere områder. En organisasjon som arbeider i

området, understreket at sikkerheten er bedre på dagtid enn om kvelden og nattestid. Likevel anslår organisasjonen at åtti prosent av området er «usikkert» (samtale internasjonal NGO, Kabul november 2014).

I nord har opprørerne fra medio 2013 gjort seg stadig mer gjeldende i Kunduz-provinsen. Opprørsgrupper har godt fotfeste i distriktene Dashte Archi, Chahar Dara og Aliabad, og nye grupper etablerer seg i Khandabad. Opprørerne utøver et sterkt press mot provinshovedstaden Kunduz by. De har gjennomført angrep i byen, blant annet en selvmordsaksjon mot byens rettslokaler i oktober, der åtte personer ble drept og ni skadd (Reuters 2014). En kilde mente det er bekymringsfullt at opprørerne i praksis står ved bygrensen (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014). I siste kvartal av 2014 bistod internasjonale militære ANSF i skarpe operasjoner i Kunduz. Ifølge en kilde illustrerer dette hvor kritisk situasjonen i Kunduz blir oppfattet som (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

I deler av den nordøstlige Badakhshan-provinsen står opprørsgrupper sterkt. I mai 2014 tok flere hundretalls opprørere midlertidig kontroll over distriktssenteret i Yamgan (Sahil 2014). Taliban har godt fotfeste i flere distrikter, samtidig etablerer nye grupper seg. Til tross for opprørstilstedeværelsen hevdet en kilde at ANSF legger lite press på opprørerne. I deler av provinsen er det fremdeles eldre kommandanter som i praksis styrer (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

I nordvest er sikkerhetssituasjonen i Faryab-provinsen forverret. En kilde med god kjennskap til området hevdet at rivaliseringen mellom de politiske frontene Jumbesh og Jaimat-i Islami har ført til at Taliban har opparbeidet seg sterk tilstedeværelse og posisjon de siste årene (samtale internasjonal NGO Kabul, november 2014). Politisjefen i provinsen skal også ha uttrykt bekymring for det store antallet aktive kriminelle grupper. I tillegg til kamper mellom rivaliserende grupper og militser i flere av distriktene, har ulike grupperinger tatt kontroll over veistrekninger i kortere perioder, hovedsakelig mellom provinshovedstaden Maimane og Andhroy (samtale FN-organisasjon A Kabul, november 2014).

I vest har distriktene på grensen mellom provinsene Herat og Farah, Shindand (Herat provins) og Bala Buluk (Farah provins) høyest konfliktnivå. En kilde hevdet at sikkerhetssituasjonen i Herat-provinsen mer eller mindre er den samme som i 2013, men at det har vært en svak forverring i Herat by. Mange ulike aktører opererer i provinsen; tidligere Mujaheddin-krigere, lokale makteliter, opprørsgrupper og kriminelle. Dette skaper et uoversiktlig bilde av skiftende allianser og konfliktlinjer (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). President Ghani er bekymret for kriminalitetsutviklingen i Herat-provinsen. Under et besøk i slutten av desember 2014 avsatte han i alt fjorten politisjefer, åtte distriktsguvernører, fire grensepolitikommandanter og aktor ved Herat Appeals Court (Saboori 2014). Landinfo kjenner ikke til om disse er erstattet.

Det er hyppige sikkerhetshendelser i distriktene langs ringveien fra Kabul til Kandahar. Både i provinsene Wardak og Ghazni er det stor tilstedeværelse av opprørsgrupper.

I Wardak er distriktene Saydabad og Nirkh de mest omstridte. Ifølge en kilde ønsker politisjefen i provinsen å etablere flere ALP-enheter i distriktene og større tilstedeværelse av ANP langs hovedveien. Kilden tror ikke at sikkerheten vil bli bedre med det første (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). En samtalepartner hevdet at daglige hendelser i Saydabad fører til at mange innbyggere

flytter til Maidan Shar, provinshovedstaden i Wardak. På grunn av manglende tilgang til distriktet, kunne ikke kilden uttale seg konkret om sikkerhets- eller den humanitære situasjonen for sivilbefolkningen (samtale FN-organisasjon B Kabul, november 2014).

Antallet sikkerhetshendelser i Ghazni-provinsen sank i 2014. Likevel er provinsen fremdeles blant topp fem hva gjelder registrert opprørsaktivitet. Distriktene med høyest aktivitet er Ghazni by, Andar og Qarabagh. Eksempelvis angrep opprørerne provinsens politi- og NDS-hovedkvarter i Ghazni by med to store bilbomber i september, 18 personer ble drept og over 130 skadd (Al Jazeera 2014c). I det vestligste distriktet, Ajristan, gjennomførte opprørsgrupper en stor offensiv i slutten av september. De beleiret midlertidig ANSFs hovedkvarter i distriktssenteret inntil afghanske spesialsoldater med internasjonal flystøtte tok tilbake kontrollen over distriktssenteret (Landinfo 2015). Opprørstilstedeværelsen i Ajristan ser ikke ut til å ha påvirket nabadistriktene i øst. I distriktene Malestan, Jaghory og Nawor er det ikke registrert sikkerhetshendelser av betydning. Landinfos kilder var samstemte i at sikkerheten er god og at myndighetene er til stede i distriktene. I tillegg ble tilgangen til helse og utdanning beskrevet som relativt god (samtale internasjonal organisasjon Kabul; samtale nasjonal NGO Kabul, november 2014).

6.2 DE STORE BYENE

6.2.1 Kabul

Det er viktig for Taliban å være synlig og til stede i hovedstaden. Her er mange mål som representerer afghanske myndigheter og internasjonal tilstedeværelse. Angrep på sentrale institusjoner i Kabul rammer hjertet av den afghanske staten, er god propaganda og gir spalteplass i internasjonale medier.

En diplomatisk kilde (november 2014) opplyste at opprørsbevegelsen i Kabul er fragmentert og at flere grupperinger opererer i byen. Haqqani-nettverket er fortsatt en relevant og profesjonell aktør som står bak mange av de mest avanserte angrepene. Kriminaliteten i byen økte med om lag en tredel i 2014. Dette forklares blant annet med at politiet har prioritert å bruke ressurser på valgprosessen. De kriminelle nettverkene bedriver klassisk kriminalitet som vinningsforbrytelser, ran og kidnapping i vinnings hensikt, mens andre opererer under merkelappen «Taliban». Kilden hevdet at det vil være flytende overganger mellom disse og viste til selvmordsangrepet på politiets hovedkvarter i november 2014. Taliban påtok seg ansvaret for angrepet (Al Jazeera 2014d). Politisjefen som var målet for angrepet, er av den oppfatning at mafia eller kriminelle grupper sto bak.

Kildene var samstemte i at det i 2014 var en markant økning i opprørsaktiviteten i Kabul; både i antallet komplekse angrep, selvmordsangrep og IED-er, men at det ikke nødvendigvis er grunnlag for å tolke økningen dit hen at opprørerne har styrket sin posisjon. Angrepene har ikke blitt mer sofistikerte eller avanserte, men annerledes ved at de blant annet benytter magnetiske IED-er. Disse rettes i særlig grad mot politiet. Politiet har ikke rutiner som forhindrer at bombene plasseres på bilparken eller rutiner for å avdekke dem. En diplomatisk kilde (november 2014) mente at sivile afghanere i begrenset grad rammes av de magnetiske IED-ene primært, på grunn av deres korte rekkevidde. Det har i Kabul vært enkelte tilfeller av

rakettangrep, men disse har vært lite målrettet og forvoldt liten skade. I motsetning til situasjonen i byene Herat og Kandahar, forekommer direkte angrep med håndvåpen i svært liten grad.

Antallet selvmordsangrep økte med om lag 70 prosent fra 20 i 2013 til 34 angrep i 2014. Antallet sivile som mistet livet i konfliktrelatert vold, øker ikke i samme takt som økningen i angrepene. Ifølge en internasjonal organisasjon (november 2014) ble 68 sivile drept i konfliktrelatert vold i 2014 sammenlignet med 57 i året før. Dette innebærer en prosentvis økning på 20 prosent.

En kilde mente at opprørerne, i motsetning til tidligere, i større grad går etter *easy targets*, mål som er lette å angripe. Sikkerhetsstyrkenes skyttelbusser ble angrepet ved ni anledninger i 2014, dette utgjør en fjerdedel av det totale antallet selvmordsangrep. Bussene kjører hver dag samme rute på et forutsigbart tidspunkt. Angrepene skjer ved at en opprører med selvmordsvest og polituniform går inn på bussen og utløser eksplosivene (samtale internasjonal organisasjon, november 2014).

Enkelte av angrepene i Kabul har vært rettet mot internasjonale *soft targets* som ikke er direkte relatert til konflikten, men som er egnet til å skape overskrifter i internasjonal media. Taliban begrunner angrepene med at organisasjonene som angripes, undergraver lokale og religiøse verdier. Det var flere slike angrep i 2014, eksempelvis angrepet som resulterte i drap på en pastor og pastorens to tenåringer. Familien fra Sør-Afrika drev en veldedighetsorganisasjon i Kabul. Taliban har påtatt seg ansvaret for angrepet med begrunnelsen at «the compound was that of a secret Christian missionary group» (Mail Online 2014). I desember ble et fransk kultursenter angrepet (Rasmussen 2014).

I takt med tilbaketrekkingen av de internasjonale styrkene, har antallet potensielle internasjonale angrepsmål i Kabul blitt færre. Dette forklarer at en svært høy andel av angrepene nå er rettet mot de afghanske sikkerhetsstyrkene. Det var i 2014 mer enn en dobling i antallet angrep på sikkerhetsstyrkene i Kabul. Hele 29 av de 34 selvmordsangrepene registrert i 2014, var direkte rettet mot sikkerhetspersonell og deres fasiliteter.

Høsten er normalt en årstid med relativt få sikkerhetshendelser i hovedstaden, men mønsteret ble brutt i 2014. Det var unormalt mange angrep i oktober, november og halve desember, halvparten av årets selvmordsangrep ble gjennomført i den tidsperioden. I desember ble det gjennomført angrep tre dager på rad, det siste i rekken var 13. desember som var det siste angrepet i 2014.

En kilde mente at sikkerhetsstyrkene lykkes i å forhindre en rekke angrep og bidrar til et relativt godt sikkerhetsnivå. Som eksempel viste kilden til det lave antallet sikkerhetshendelser under valget (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Det gjenstår å se om den høye angrepsfrekvensen fra høsten 2014 viser en ny trend i konfliktmønsteret i Kabul. Det høye voldsnivået fra høsten 2014 har ikke vedvart de første månedene i 2015. Etter 13. desember 2014 har situasjonen stabilisert seg, og det er utført et fåtall mindre angrep i byen. Angrepsfrekvensen er tilbake på nivået fra tidligere år med et selvmordsangrep i gjennomsnitt om lag hver tredje uke.

Det er bred enighet om at opprørerne er til stede i Kabul by. En kilde hevdet at i flere utkanter av byen kan opprørerne på kvelds- og nattetid banke på dører og be om mat og husly. Om dagen er de i byen og samler informasjon. Det er nødvendig med

tilstedeværelse, sympatisører og «hjelpere» for at opprørerne skal kunne gjennomføre angrep i Kabul.

Ved ankomst til Kabul vil opprørerne trenge husly, mat, eksplosiver, informasjon og guiding til stedet for angrepet. En kilde hevdet at opprørerne har sympatisører fra presidentpalasset via politistasjonene til vanlige innbyggere (samtale tenketank Kabul, november 2014). Flere samtalepartnere pekte på detaljkunnskapen opprørerne åpenbart er i besittelse av sett hen til angrepene utført i større byer. Etterretningskapasiteten til opprørerne har økt, og de har generelt god kunnskap om områdene de opererer og oppholder seg i (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

6.2.2 Jalalabad

I likhet med Nangarhar-provinsen for øvrig, har opprørsaktiviteten i Jalalabad by økt i 2014. Opprørerne står nærmere byen enn tidligere. En kilde påpekte at opprørernes tilstedeværelse i Chapahar-distriktet og delvis i Bishud-distriktet brukes som baser for å utføre angrep i Jalalabad.

I 2014 ble flere av myndighetenes nøkkelinstitusjoner angrepet, eksempelvis et komplekst angrep mot politihovedkvarteret i byen i mars. Både politi og sivile ble drept (Roggio 2014). I juni angrep tre selvmordsbombere et rettslokale i byen (Al Jazeera 2014a), og i august angrep opprørerne hovedkvarteret til NDS med en bilbombe. Her ble seks personer drept og 45 skadd (Al Jazeera 2014b). At opprørerne står nærmere byen har gitt utslag i et titall raketter skutt inn i Jalalabad, noe som ikke forekom i 2013. Rakettene er sjelden treffsikre, i november ble en sivilist drept og ni skadd i et slikt angrep (Mahbob 2014). I løpet av 2014 detonerte nær 70 IED-er, en dobling sammenlignet med 2013. Både magnetiske IED-er og tradisjonelle veibomber ble brukt. Det har vært en liten nedgang i antallet komplekse selvmordsangrep sammenlignet med de fem angrepene som ble utført i 2013 (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Konfliktbildet i Jalalabad by er uendret de første månedene i 2015. Et fåtall raketter er skutt inn i byen, og IED-er er den mest utbredte angrepsmetoden. Sivile risikerer å bli rammet som tilfeldige ofre både ved målrettet bruk av magnetiske IED-er og tradisjonelle veibomber. Den 10. februar detonerte en magnetisk IED som var festet på bilen til provinsrådsrepresentanten Angeza Shinwari. En sivil ble drept og fire skadd, inkludert Angeza Shinwari som senere døde av skadene (Kaama Press 2015). Den 2. mars tok en IED livet av to sivilister, og to sivile ble skadet (1 TV 2015).

6.2.3 Mazar-i Sharif

Mazar-i Sharif har lenge vært regionhovedstaden med færrest opprørsrelaterte hendelser. Det var også tilfellet i 2014, og byen ble av Landinfos samtalepartnere beskrevet som den «tryggeste» i landet. Mazar-i Sharif og store deler av Balkh-provinsen skal være under sterk myndighetskontroll med få opprørshendelser.

Likevel har antallet sikkerhetshendelser økt. I oktober angrep selvmordsbombere politihovedkvarteret med den konsekvens at to ble drept og minst 18 skadd. Politiet hevder at dette var første angrep av sitt slag i provinsen (Ansari 2014). Det har også vært en økning i detonering av IED-er, fra beskjedne én i 2013 til et titall i 2014. Halvparten av IED-ene var rettet mot myndighetspersonell, mens de resterende har detonert i sivile omgivelser uten identifiserte myndighetsmål i nærheten (samtale

internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). Dette utsetter nødvendigvis sivile for fare (Ihsas 2014). Ifølge flere kilder har skadeomfanget hittil vært begrenset. Hendelsene forklares med at opprørerne er ute etter å undergrave innbyggernes opplevelse av sikkerhet, heller enn å påføre skader. Opprørerne er til stede i Chintal-distriktet, vest for Mazar-i Sharif, men situasjonen karakteriseres som mindre flytende enn i andre provinser. Landinfo er ikke kjent med angrep eller andre sikkerhetsrelaterte hendelser med konsekvenser for sivile i byen i første kvartal 2015.

Guvernør Atta Mohammad Noor anses som en av Afghanistans mektigste menn. Han var en sentral kommandant for Jaimat-i Islami i Nordalliansen og har etter 2004 vært guvernør i Balkh-provinsen. Gjennom disse posisjonene har han utviklet sine nettverk. Enkelte kilder hevder at Atta gjennom nettverkene kontrollerer et betydelig antall soldater, enten gjennom ALP, *arbaki*⁹ eller andre regjeringsvennlige grupper. Ifølge Human Rights Watch har flere at Attas nærmeste allierte kunnet operere under straffefrihet på tross av dokumenterte menneskerettsbrudd (HRW 2015, s. 36-42). Under valgkampen i 2014 var han en aktiv støttespiller for Abdullah Abdullah.

6.2.4 Herat by

I de seneste årene har opprørere og myndighetsfiendtlige grupperinger stadig vunnet terreng i Herat-provinsen, også i distriktene rundt Herat by. Selve byen har fremstått som rolig, med et relativt lavt antall sikkerhetshendelser med begrensede konsekvenser for sivile. Slik var også situasjonen i 2014. Myndighetene kontrollerer byen, og sikkerhetssituasjonen fremstår som rolig. Sivile skal ha relativt stor bevegelsesfrihet.

En kilde mente likevel at sikkerhetssituasjonen generelt er forverret. Det forklares med en klar økning i antallet målrettede angrep. Angrepene skjer ved at personer på motorsykler, bevæpnet med håndvåpen, henretter identifiserte mål. I 2013 var det rundt 20 slike angrep, mens antallet i 2014 steg til 45. Med unntak av to tilfeller, var samtlige ofre myndighetsansatte, primært sikkerhetspersonell. I og med at de målrettede angrepene følger hovedkonfliktlinjen, er det naturlig å anta at opprørsgrupper står bak. Fenomenet forklares som resultat av stadig større tilstedeværelse av opprørsgrupper i nabadistriktene til Herat by, Injil og Guzara. I Injil ble det registrert nye opprørsgrupper som etablerte seg i løpet av 2014, og det blir sporadisk utført angrep på veien til flyplassen¹⁰ (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Samtidig er dynamikken mer kompleks enn konflikten mellom opprørere og myndigheter. Både politiske og kriminelle elementer ønsker å undergrave myndighetenes posisjon, selv om de i og for seg ikke tilhører eller støtter opprørs ideologi eller handlinger.

Ifølge en organisasjon med lang fartstid i Herat, er sikkerhetssituasjonen for sivile i byen forholdsvis stabil til tross for økt tilstedeværelse av opprørere og kriminelle i omkringliggende distrikter. Representanten hevdet at kriminalitet, og særlig den antatte kidnappingsfaren, er den største bekymringen for innbyggerne. Samtalepartneren hadde ikke oversikt over omfanget av faktiske kidnappinger, men

⁹ Landsbybasert militis

¹⁰ I overkant av 20 hendelser ble registrert langs veien i 2013 og 2014 tilsammen.

bekreftet at det er mange rykter og mye informasjon om både gjennomførte kidnappinger og kidnappingsforsøk (samtale helseorganisasjon, Kabul november 2014). Dette bekreftes av andre kilder. En kilde hevdet imidlertid at kidnapping er et landsomfattende fenomen, og at Herat ikke skiller seg vesentlig fra andre områder når det gjelder omfang. Kilden hevdet derimot at kriminalitet generelt øker i Herat by (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Sikkerhetssituasjonen for sivile i Herat by ser ut til å være uforandret de første månedene i 2015. Opprørsrelatert aktivitet er rettet mot myndighetsansatte. Det er registrert rundt ti sivile drap. Ingen av disse er rapportert å være relatert til den væpnede konflikten. Åtte av de ti drapene hevdes å ha bakgrunn i familiekonflikter eller annen privat konflikt, og de resterende er av kriminell art og har skjedd under ran. Så langt i 2015 har distriktene Injil og Guzara samme konflikt- og kriminalitetsdynamikk som Herat by. Til sammen er en håndfull kidnappinger av kriminell karakter registrert i disse tre distriktene.

6.3 VEISIKKERHET

Også i 2014 utøvde opprørsgrupper press mot hovedveinettet. Taktikken og angrepsmønsteret til opprørerne er hovedsakelig det samme som tidligere: direkte angrep mot politiposter og -patruljer, samt midlertidige illegale veisperringer der de kontrollerer sivile veifarende i den hensikt å avdekke eventuelle forbindelser til myndighetene eller den internasjonale tilstedeværelsen. En velinformert kilde mente at ANSF ikke har kapasitet til å sikre alle hovedveier og forsyningsruter tilstrekkelig. Kilden hevdet at ANSF prioriterer hovedrutene fra Kabul til regionale sentre og landegrenser, deretter veinettet til provinshovedstedene (samtale internasjonal organisasjon, Kabul november 2014).

Opprørerne økte i 2014 presset på veinettet i Faryab-provinsen. Det gjelder særlig strekningen fra provinshovedstaden Maimane til Andhroy, men også videre østover til Shiberghan i Jawzjan-provinsen. Her har opprørerne i større grad enn tidligere vært i stand til å sette opp illegale veisperringer og i perioder hindre fri ferdsel (samtale FN-organisasjon A Kabul; samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). Strekningen er del av den nordlige ringveien, og er derfor viktig for kommunikasjon og godstrafikk mellom Mazar-i Sharif i nord og Herat i vest. Veistrekningen fra Kunduz by til Takhar-provinsen er også forverret. Selv om antall hendelser langs veien ikke har økt dramatisk, hevdet en kilde at opprørere i Kandabad-distriktet tidvis forsøker å ta kontroll over veinettet (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014).

Den viktige veistrekningen fra Jalalabad til grensepasseringen Torkham (Nangarhar-provinsen) er problematisk. Det har de siste årene vært høy tilstedeværelse av opprørere, særlig i Bati-Kot-distriktet, og disse hindrer tidvis fri ferdsel langs veien. En velinformert kilde opplyste at det skal ha vært over 250 angrep mot dette veistrekket i løpet av 2014; direkte angrep, illegale veisperringer og kidnappinger. På veien mellom Kabul og Jalalabad er det registrert forholdsvis få hendelser. Opprørere i Surobi-distriktet (Kabul provins) gjennomfører sporadiske angrep, men på dagtid holder ANSF stort sett veien fri.

Deler av ringveien fra Kabul til Kandahar er utsatt. Både i provinsene Wardak og Ghazni er det høy opprørstilstedeværelse i distriktene som ligger langs veien. I Wardak er særlig distriktet Saydabad beryktet for dårlig veisikkerhet (TOLONews

2015). Opprørerne har godt fotfeste i distriktet og utfører jevnlig angrep mot veien. De uoversiktlige skogs- og fjellområdene langs ringveien gjør det enkelt for opprørerne å utføre sporadiske angrep, for så å trekke seg tilbake til områder ANSF ikke har oversikt over.

I Ghazni-provinsen hevdet en etterrettelig kilde at det har vært en markant økning i kidnappinger langs veinettet, fra i overkant av ti kidnappingssituasjoner i 2013 til rundt tretti registrert i 2014. Om lag halvparten skjedde langs ringveien. Opprørerne står bak fire av fem kidnappinger, resten er utført av kriminelle. Det er i all hovedsak myndighetsansatte, primært sikkerhetspersonell, eller antatte myndighetssympatisører, som er kidnappet. Et unntak er opprørernes angrep mot en sivil buss på ringveien i Qarabagh-distriktet 10. juni. Til sammen ble 37 lærere og åtte studenter fra universitetet i Kandahar holdt som gisler til 23. juni. De ble løslatt etter forhandlinger ledet av lokale eldre (RFE/RL 2014a). Det er rapportert om to tilfeller av kidnapping av afghanere med tilknytning til utlandet, en med australsk statsborgerskap og en oppholdsnektet asylsøker som var tvangsreturnert fra Australia (Doherty 2014). Omstendighetene rundt de to sistnevnte kidnappingene er uklare. Landinfo er ikke kjent med at det foreligger verifisert informasjon om omstendighetene rundt og årsakene til hendelsene.

Andar-distriktet har hatt en klar økning i kidnappinger, og har hatt mer enn tretti prosent av samtlige kidnappinger i provinsen. Ghazni City og Qarabagh følger deretter (samtale internasjonal organisasjon Kabul, november 2014). Det høye antallet kidnappinger samt flere tilfeller av illegale veisperringer, fører til at veisikkerheten på ringveien gjennom Andar fremstår som forverret sammenlignet med tidligere år.

Veien fra Kabul til Mazar-i Sharif beskrives som forholdsvis uproblematisk hva gjelder opprørsaktivitet.

På veien fra Herat til grenseposten Islam Qala (grensen til Iran) er kriminalitet hovedproblemet for veifarende. Veien er hyppig brukt av opiumsmuglere, disse samarbeider ofte med opprørsgrupper, og politiet vil være ute etter å arrestere smuglerne.

Det står fast at den væpnede opposisjonens primære mål er myndighetsansatte og personer som samarbeider med myndighetene eller vestlige. Disse er mest sårbare for angrep langt veinettet. Ved målrettede angrep kan opprørerne ha «spanere» utplassert på buss- og taxiholdplasser som rapporterer om hvem som reiser med de ulike transportmidlene. Sivilister uten tilknytning til noen av partene kan i hovedsak ferdes forholdsvis fritt. Samtidig kan sivile havne i kryssild. En kilde hevder at veifarende også kan bli utsatt for ulike typer kriminalitet (samtale nasjonal NGO Kabul, november 2014).

7. REFERANSER

Skriftlige kilder

- 1 TV (2015, 2. mars). Bomb kills two civilians in Jalalabad. *1 TV*. Tilgjengelig fra <https://1tvnews.af/en/news/afghanistan/15495-bomb-kills-two-civilians-in-jalalabad> [lastet ned 11. mars 2015]
- Al Jazeera (2014a, 9. juni). Armed men attack Afghan courtroom. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/asia/2014/06/armed-men-attack-afghan-courtroom-201469123312425133.html> [lastet ned 11. mars 2015]
- Al Jazeera (2014b, 30. august). Taliban storm Afghan intelligence base. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/asia/2014/08/taliban-attack-afghan-intelligence-hq-201483021445578935.html> [lastet ned 11. november 2015]
- Al Jazeera (2014c, 5. september). Several killed in twin Afghan car bombings. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/asia/2014/09/several-killed-twin-afghan-car-bombings-20149442126436878.html>? [lastet ned 6. mars 2015]
- Al Jazeera (2014d, 9. november). Suicide bomber targets Kabul police HQ. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/asia/2014/11/blast-hits-kabul-police-chief-headquarters-201411952033611890.html> [lastet ned 10. mars 2015]
- Al Jazeera (2015, 9. februar). Afghanistan says ISIL commander killed in drone strike. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2015/02/afghanistan-isil-commander-killed-drone-strike-150209110745619.html> [lastet ned 17. mars 2015]
- Ansari, B. (2014, 12. oktober). Taliban in uniform storm police headquarters in north Afghan city. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/2014/10/12/us-afghanistanattacks-idUSKCN0110HX20141012?feedType=RSS&feedName=worldNews> [lastet ned 9. mars 2014]
- AREU, dvs. Afghanistan Research and Evaluation Unit (2014, 18. november). *Public Lecture and Open Discussion "The Afghan National Army: Sustainability Challenges beyond Financial Aspects"*. Kabul: AREU. Tilgjengelig fra <http://www.areu.org.af/Uploads/EditionPdfs/Public%20Lecture%20and%20Open%20Discussion%20on%20Afghan%20National%20Army.pdf> [lastet ned 3. mars 2015]
- Christiansson, T. (2015, 9. mars). Uppgifter: Nils Horner mördades av misstag. *Expressen*. Tilgjengelig fra <http://www.expressen.se/nyheter/uppgifter-nils-horner-mordades-av-misstag/> [lastet ned 17. mars 2015]
- Department of Defense (2014, oktober). *Progress Toward Security and Stability in Afghanistan*. Washington D.C.: Government of United States of America. Tilgjengelig fra http://www.defense.gov/pubs/Oct2014_Report_Final.pdf [lastet ned 4. mars 2015]
- Doherty, B. (2014, 9. oktober). 'Torture' of deported Afghan Hazara asylum seeker to be investigated. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <http://www.theguardian.com/australia-news/2014/oct/09/torture-of-deported-afghan-hazara-asylum-seeker-to-be-investigated?> [lastet ned 10. mars 2015]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2015, januar). *Afghanistan Security Situation*. Brussels: EASO. Tilgjengelig via Reliefweb <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Afghanistan-security-situation.pdf> [lastet ned 23. mars 2015]
- EU EAT, dvs. Election Assessment Team of the European Union (2014). *Islamic Republic of Afghanistan – Final Report Presidential elections 5 April and 14 June 2014*. Tilgjengelig fra http://www.eueom.eu/files/dmfile/FINAL-REPORT-EUEAT-AFGHANISTAN-2014-c_en.pdf [lastet ned 16. mars 2015]
- GoA & GoUSA, dvs. Government of Afghanistan and Government of United States of America (2014, 30. september). *Security and Defense Cooperation Agreement between the*

Islamic Republic of Afghanistan and the United States of America. Kabul: GoA. Tilgjengelig fra <http://mfa.gov.af/Content/files/BSA%20ENGLISH%20AFG.pdf> [lastet ned 26. februar 2015]

- Hopkins, N. (ed.) (2014). *Afghanistan in 2014 – A Survey of the Afghan People*. San Francisco: The Asia Foundation. Tilgjengelig fra <http://asiafoundation.org/resources/pdfs/Afghanistanin2014final.pdf> [lastet ned 17. mars 2015]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2015, 3. mars). «*Today we shall all die*». *Afghanistan's strongmen and the legacy of impunity*. New York: HRW. Tilgjengelig fra http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/afghanistan0315web_0.pdf [lastet ned 16. mars 2015]
- IEA, dvs. Islamic Emirates of Afghanistan (2015, 4. mars). Statement of Islamic Emirate concerning the publication of rumors about negotiations. *Voice of Jihad*. Tilgjengelig fra <http://shahamat-english.com/index.php/paighamoon/53337-statement-of-islamic-emirate-concerning-the-publication-of-rumors-about-negotiations>
- Ihsas, Z. (2014, 28. november). 3 civilian injured in Balkh market blast. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <http://www.pajhwok.com/en/2014/1203/3-civilians-injured-balkh-market-blast> [lastet ned 9. mars 2014]
- Jeong, M. (2014, 16. november). Kabul suicide bombing wounds celebrated female MP. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <http://www.theguardian.com/world/2014/nov/16/kabul-bombing-targets-female-mp> [lastet ned 13. mars 2015]
- Kaama Press (2015, 10. februar). 1 killed, 4 injured including Provincial Council member in Jalalabad explosion. *Kaama Press*. Tilgjengelig fra <http://www.khaama.com/breaking-news-car-bomb-explosion-reported-in-jalalabad-casualties-feared-29046> [lastet ned 11. mars 2015]
- Landinfo (2015, 27. januar). *Afghanistan: Ajristan-distriktet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3062/1/3062_1.pdf [lastet ned 6. mars 2015]
- Mahbob, M. (2014, 11. november). 1 killed, 9 injured as mortar shell hit Jalalabad city. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig via Afghanistan Online News <http://en.news.af/2014/11/11/1-killed-9-injured-as-mortar-shell-hit-jalalabad-city/> [lastet ned 11. mars 2015]
- Mail Online (2014, 30. november). Taliban kill South African family in Kabul attack. *Mail Online*. Tilgjengelig fra <http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-2854744/South-African-family-killed-Taliban-attack-Kabul.html> [lastet ned 16. mars 2015]
- Münch, P. & Ruttig, T. (2014). Between negotiations and ongoing resistance. *Orient*, 55 (III). Tilgjengelig via http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/fachpublikationen/Muench_Ruttig_2014_Situation_of_the_AFG_INS.pdf [lastet ned 17. mars 2015]
- Münch, P. (2015, 12. januar). *Resolute Support Light: NATO's New Mission versus the ANSF Political Economy*. Kabul: Afghanistan Analyst Network. Tilgjengelig fra https://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/2015/01/20150112-PMuench-Resolute_Support_Light.pdf [lastet ned 12. februar 2015]
- NATO (2014, 27. november). Commander's statement on Afghan parliament's Ratification of U.S. – Afghan BSA and NATO SOFA. *NATO*. Tilgjengelig fra <http://www.rs.nato.int/article/isaf-news/commanders-statement-on-afghan-parliament-s-ratification-of-u.s.-afghan-bsa-and-nato-sofa.html> [lastet ned 12. februar 2015]
- NATO (2015, 12. februar). *Resolute Support Mission in Afghanistan*. Brussel: NATO. Tilgjengelig fra http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_113694.htm [lastet ned 26. februar 2015]
- Nelson, D. & Babakarkhail, Z. (2015, 23. februar). Afghan government confirms new Taliban peace talks. *The Telegraph*. Tilgjengelig fra <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/afghanistan/11429385/Afghan-government-confirms-new-Taliban-peace-talks.html> [lastet ned 14. mars 2015]

- OCHA (2014, 26. november). *2015 Humanitarian needs overview Afghanistan*. Kabul: OCHA. Tilgjengeleg fra <https://www.humanitarianresponse.info/system/files/documents/files/Afghanistan%20HRP%202015%20HNO%20Final%2024Dec2014.pdf> [lastet ned 11. mars 2015]
- Osman, B. (2014, 17. november). Messages in Chalk: 'Islamic State' haunting Afghanistan? *Afghanistan Analyst Network*. Tilgjengeleg fra <https://www.afghanistan-analysts.org/messages-in-chalk-islamic-state-haunting-afghanistan/> [lastet ned 16. mars 2015]
- Pajhwok (2014, 4. februar). Sharp rise in kidnappings worries Nangarharis. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengeleg via The Free Library <http://www.thefreelibrary.com/Sharp+rise+in+kidnappings+worries+Nangarharis.-a0357567569> [lastet ned 16. mars 2015]
- Rasmussen, S. E. (2014, 11. desember). German citizen killed in suicide bomb attack at Kabul high school. *The Guardian*. Tilgjengeleg fra <http://www.theguardian.com/world/2014/dec/11/suicide-bomber-school-french-cultural-centre-kabul-afghanistan> [lastet ned 13. mars 2015]
- Reuters (2014, 27. oktober). At least seven killed in attack on Afghanistan court. *Reuters*. Tilgjengeleg fra <http://www.reuters.com/article/2014/10/27/us-afghanistan-kunduz-idUSKBN0IG1GY20141027?feedType=RSS&feedName=worldNews> [lastet ned 6. mars 2014]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe/ Radio Liberty (2014a, 23. juni). Taliban release teachers, students kidnapped in Kandahar. *RFE/RF*. Tilgjengeleg fra <http://www.rferl.org/content/taliban-release-teachers-students-kidnapped-in-kandahar/25431712.html> [lastet ned 10. mars 2015]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2014b, 3. oktober). U.S. General says Afghan casualties have increased. *RFE/RF*. Tilgjengeleg fra <http://www.rferl.org/content/afghanistan-casualties-/26618340.html> [lastet ned 2. mars 2015]
- Roggio, B. (2014, 20. mars). Taliban claim suicide assault on Jalalabad police HQ. *The Long War Journal*. Tilgjengeleg fra http://www.longwarjournal.org/archives/2014/03/taliban_claim_suicid_1.php [lastet ned 11. mars 2015]
- Ruttig, T. & Clark, K. (2014, 6. oktober). Three Birds with One Stone: Signing the BSA and NATO SOFA to project reliability. *Afghanistan Analyst Network*. Tilgjengeleg fra <https://www.afghanistan-analysts.org/three-birds-with-one-stone-signing-the-bsa-and-nato-sofa-to-project-reliability/> [lastet ned 12. februar 2015]
- Saboory, G. (2014, 29. desember). Ghani sacks officials in Heart visit. *TOLONews*. Tilgjengeleg fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/17635-ghani-sacks-officials-in-herat-visit> [lastet ned 11. mars 2015]
- Sahil, F. (2014, 24. mai). Afghan forces retake key Badakhshan district from Taliban. *TOLONews*. Tilgjengeleg fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/14975-afghan-forces-retake-key-badakhshan-district-from-taliban> [lastet ned 13. mars 2015]
- Security Council (2015, 27. februar). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: United Nations. Tilgjengeleg fra <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/SG%20Reports/SG-report-March2015.pdf> [lastet ned 23. mars 2015]
- TOLONews (2015, 24. mars). 13 Civilian Passengers Shot Dead on Kabul-Ghazni Highway. *TOLONews*. Tilgjengeleg fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/18736-13-civilian-passengers-shot-dead-on-kabul-ghazni-highway> [lastet ned 26. mars 2015]
- UNAMA & UNHCHR, dvs. United Nations Assistance Mission to Afghanistan & United Nation Office of High Commissioner of Human Rights (2015, februar). *Afghanistan – Annual report 2014 – Protection of Civilians in armed conflict*. Kabul: UNAMA. Tilgjengeleg fra <http://unama.unmissions.org/Portals/UNAMA/human%20rights/2015/2014-Annual-Report-on-Protection-of-Civilians-Final.pdf> [lastet ned 4. mars 2015]

- Ziaratjaie, J. (2014, 26. juli). Ghor victims killed by freed Taliban militants. *TOLOnews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/en/afghanistan/15728-ghor-victims-killed-by-freed-taliban-militants> [lastet ned 16. mars 2015]

Muntlige kilder

- Samtale diplomatisk kilde, Kabul 17. november 2014
- Samtale internasjonal organisasjon, Kabul 19. november 2014
- Samtale FN-organisasjon A, Kabul 19. november 2014
- Samtale internasjonal NGO, Kabul 17. november 2014
- Samtale nasjonal NGO, Kabul 17. november 2014
- Samtale FN-organisasjon B, Kabul 18. november 2014
- Samtale internasjonal organisasjon, Kabul 19. november 2014
- Samtale nasjonal tenketank, Kabul 16. november 2014
- Samtale menneskerettighetsorganisasjon, Kabul 18. november 2014
- Samtale helseorganisasjon, Kabul 19. november 2014
- Diplomatsk kilde. E-post 18. februar 2015
- Anand Popal, «A brief history of the Afghan insurgency», seminar PRIO Oslo 5. mars 2015